

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA NA PRIMJERU CRVENOG KRIŽA

Papić, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:615688>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
NEPROFITNIH ORGANIZACIJA NA PRIMJERU
CRVENOG KRIŽA

Mentor:

Mr. Ivana Perica

Studentica:

Josipa Papić

Split, kolovoz 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. Problem istraživanja	3
1.2. Cilj rada	3
1.3. Metode rada	4
1.4. Struktura rada	4
2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	5
3. KLASIFIKACIJA POSTUPAKA ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	11
3.1. Horizontalna i vertikalna analiza neprofitnih organizacija	12
3.2. Analiza pomoću pokazatelja	13
4. ANALIZA FINACIJSKOG POLOŽAJA I OCJENA UČINKOVITOSTI POSLOVANJA CRVENOG KRIŽA	16
4.1. Opći podaci o Crvenom križu	16
4.2. Horizontalna i vertikalna analiza	17
4.3. Analiza pomoću pokazatelja	31
5. ZAKLJUČAK	33
SAŽETAK	34
SUMMARY	35
LITERATURA	36
POPIS SLIKA	38
POPIS TABLICA	39
POPIS GRAFIKONA	40

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Neprofitne organizacije igraju važnu ulogu u svim narodima te doprinose društvu i gospodarstvu bez profitnog motiva. Neprofitne organizacije rade na napretku cjelokupne zajednice umjesto samo skupine pojedinaca i to na osnovu istih interesa ljudi čiji je zajednički cilj opća dobrobit. Nastaju tamo gdje država i tržište ne mogu ispuniti društvene potrebe. Ovakve vrste organizacija najčešće se financiraju iz proračuna, putem članarina, donacija i sl. Baš kao i profitne organizacije, i one neprofitne moraju pri svom poslovanju poštivati određene zakone i uredbe te voditi poslovne knjige i izrađivati financijske izvještaje. Oni se ponešto razlikuju u odnosu na one profitnih organizacija, a za uvid u efikasnost i efektivnost poslovanja iste je potrebno i analizirati što je problem istraživanja ovog rada. Drugim riječima, obradit će se specifičnosti analize financijskog položaja i učinkovitosti poslovanja temeljem financijskih izvještaja neprofitnih organizacija.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je prikazati specifičnosti analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija te na konkretnom primjeru analizirati financijski položaj i učinkovitost poslovanja neprofitne organizacije. U radu će se sagledati poslovanje Hrvatskog Crvenog križa financijskom analizom na osnovu javnih računovodstvenih informacija te ocijeniti uspješnost upravljanja i raspolaganja financijama pomoću financijskih pokazatelja. Teorijski dio rada objašnjava koncepte računovodstva odnosno financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija. Kao sekundarni podaci koriste se sva relevantna domaća i strana znanstvena literatura iz područja računovodstva i financija. Osim toga, koriste se i internetski izvori kao i podaci iz godišnjih izvješća humanitarne organizacije.

1.3. Metode rada

Prilikom izrade ovog završnog rada koriste se kombinacije sljedećih znanstvenih metoda: metoda indukcije i dedukcije u svrhu donošenja zaključka, metoda analize i sinteze u svrhu raščlanjivanja složenijih cjelina na jednostavnije sastavne dijelove te povezivanja jednostavnijih dijelova u složenije cjeline, metoda deskripcije za opisivanje činjenica i studija slučaja kao analiza financijskih izvještaja na primjeru Hrvatskog Crvenog križa.

1.4. Struktura rada

Rad se, pored uvoda i zaključka, sastoji od tri glavna dijela. Prvi dio rada bavi se teorijom temeljnih financijskih izvještaja neprofitnih organizacija. Drugi dio rada odnosi se na klasifikaciju postupaka analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija što uključuje horizontalnu i vertikalnu analizu te analizu pomoću pokazatelja. Posljednji dio rada bavi se analizom financijskog položaja i ocjenom učinkovitosti poslovanja Hrvatskog Crvenog Križa što uključuje uvid u opće podatke o Crvenom križu, izračun horizontalne i vertikalne analize te analize pomoću financijskih pokazatelja za razdoblje od 2015. do 2017. godine. U zaključku se donosi konačni sud o financijskom položaju i ocjeni učinkovitosti poslovanja ove humanitarne organizacije na temelju činjenica i izračuna iznijetih u radu.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Neprofitne organizacije se po mnogočemu razlikuju od profitnih, a potonje je razlike neophodno poznavati s obzirom na to da u velikoj mjeri utječu na ustroj računovodstva i ciljeve financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija. Za razliku od profitnih, neprofitne organizacije nisu usmjerene prema ostvarivanju profita te shodno tome povećanju uloženog vlasničkog kapitala. Kroz djelatnost neprofitnih organizacija osigurava se zadovoljenje općih interesa i zajedničkih potreba šire zajednice isporukom dobara i usluga. Neprofitne organizacije ne financiraju se prodajom proizvoda i usluga na tržištu, već se financiraju iz drugih izvora (proračunskim sredstvima, sredstvima raznih subvencija, dotacija, doprinosa, članarina i sl.)¹ Neprofitne organizacije se definiraju kao „javne i privatne organizacije iz područja neprivrede koje se financiraju iz poreza, doprinosa, subvencija, dotacija, članarina i sl.“² U Republici Hrvatskoj je poslovanje poslovnih subjekata regulirano različitim standardima te postoji zasebna regulativa za profitno orijentirane subjekte (poduzeća), neprofitne organizacije i državne institucije. Neprofitne organizacije obvezne su voditi dvojno knjigovodstvo³ te sastavljati financijske izvještaje kako je predloženo na Tablici 1.

Tablica 1. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ	OBRAZAC	RAZDOBLJE	ROK PREDAJE
Bilanca	BIL-NPF	1. siječnja do 31. prosinca	60 dana
Račun prihoda i rashoda	PR-RAS-NPF	1. siječnja do 30. lipnja	30 dana
		1. siječnja do 31. prosinca	60 dana
Skraćeni račun prihoda i rashoda	S-PR-RAS-NPF	1. siječnja do 31. ožujka	20 dana
		1. siječnja do 30. rujna	20 dana
Bilješke		1. siječnja do 31. prosinca	60 dana

Izvor: Narodne novine (2015): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb

Neprofitne organizacije čija je vrijednost imovine uzastopno u prethodne tri godine manja od 230.000,00 kuna na razini godine i godišnji prihod uzastopno u prethodne tri godine manji od 230.000,00 kuna na razini godine i koja je donijela Odluku o vođenju jednostavnog

¹ Spremić, I. et al. (2003): Računovodstvo, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Zagreb, str. 505.

² Ibidem, str. 506.

³ Središnji državni portal (2018): Računovodstvo usluga, raspoloživo na: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruga/racunovodstvo-udruga/1566>, [1.8.2018.]

knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela, nije u obvezi vođenja dvojnog knjigovodstva, već vode jednostavno knjigovodstvi predaju jedan Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima (na Obrascu: G-PR-IZ-NPF).⁴ U slučaju da neprofitna organizacija postane obveznik poreza na dobit, bez obzira na visinu imovine i prihoda, obvezna je voditi dvojno knjigovodstvo.⁵

„Bilanca je sustavni pregled imovine, obveza i kapitala na određeni datum.“⁶ Namjena bilance ogleđa se u pružanju sažetog pregleda nad financijskim stanjem. Bilanca je temeljni izvještaj za analize (likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti i profitabilnosti). Za razliku od ostalih financijskih izvještaja ona prikazuje podatke točno za određeni datum umjesto za razdoblje. Aktiva predstavlja sve oblike imovine trgovačkog društva, dok se u pasivi nalaze izvori imovine koja se nalazi u aktivu. Između aktive i pasive uvijek mora postojati jednakost, što znači da je aktiva uvijek jednaka pasivi, odnosno imovina je uvijek jednaka zbroju kapitala i obveza.⁷ Bilanca je osnova za analizu financijskog položaja, identifikaciju slabosti i nedostataka u poslovanju, kao i za predviđanje budućeg poslovanja.⁸

Obrazac bilance neprofitnih organizacija sastoji se od:⁹

- STUPAC 1 - račun iz računskog plana,
- STUPAC 2 - opis/naziv računa,
- STUPAC 3 - AOP oznaka,
- STUPAC 4 - stanje 1. siječnja,
- STUPAC 5 - stanje 31. prosinca te
- STUPAC 6 - indeks promjene stanja između prethodna dva razdoblja.

Tablica 2. prikazuje strukturu bilance za neprofitne organizacije.

⁴ Središnji državni portal (2018): Računovodstvo usluga, raspoloživo na: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruga/racunovodstvo-udruga/1566>, [1.8.2018.]

⁵ Milić, A., Nikić, J. (2015): Dvojno knjigovodstvo neprofitnih organizacija, Riznica, RIF, Zagreb, 9, str 13.

⁶ Skupina autora (2008): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 35.

⁷ Bolfek, B., Stanić, M. i Tokić, M. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *OeconomicaJadertina*, str. 78.

⁸ Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 34.

⁹ Fina (2018): Financijski izvještaji i kvaratli, raspoloživo na: <https://www.fina.hr/Default.aspx?sec=915>, [1.8.2018.]

Tablica 2. Struktura bilance neprofitnih organizacija

AKTIVA	PASIVA
A. Nefinancijska imovina	A. Obveze
B. Financijska imovina	B. Vlastiti izvori
C. Ukupno aktiva	C. Ukupna pasiva
D. Izvanbilančni zapisi	D. Izvanbilančni zapisi

Izvor: izrada autorice prema Fina (2018): Financijski izvještaji i kvartali, raspoloživo na: <https://www.fina.hr/Default.aspx?sec=915>, [1.8.2018.]

Aktiva bilance sastoji se od nefinancijske i financijske imovine, ukupne aktive te izvanbilančnih zapisa, dok se pasiva bilance sastoji od obveza, vlastitih izvora, ukupne pasive te izvanbilančnih zapisa.

Izvještaj o prihodima i rashodima sustavan je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata. Neophodno je ovaj izvještaj sastavljati i predavati dva puta za poslovnu godinu na koju se odnosi, i to polugodišnje od 1. siječnja do 30. lipnja i godišnje od 1. siječnja do 31. prosinca. Pri tome prihodi predstavljaju povećanje ekonomskih koristi u obliku priljeva/povećanja imovine i smanjenja obveza, dok su rashodi odljevi/smanjenja sredstava i povećanje obveza. Financijski rezultat razlika je prihoda i rashoda te može predstavljati višak/manjak prihoda.¹⁰

Obrazac računa prihoda i rashoda sadrži ove podatke:¹¹

- STUPAC 1 - račun iz računskog plana,
- STUPAC 2 - opis/naziv računa,
- STUPAC 3 - AOP oznaka,
- STUPAC 4 - ostvareno prethodne godine,
- STUPAC 5 - ostvareno u tekućoj godini te
- STUPAC 6 - indeks promjene.

Tablica 3. prikazuje strukturu računa prihoda i rashoda.

¹⁰ Spremić, I. et al. (2003): op.cit.

¹¹ Fina (2018): Financijski izvještaji i kvartali, raspoloživo na: <https://www.fina.hr/Default.aspx?sec=915>, [1.8.2018.]

Tablica 3. Račun prihoda i rashoda

Oznaka u rač. Planu	OPIS
3	PRIHODI
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa
33	Prihodi po posebnim propisima
34	Prihodi od imovine
35	Prihodi od donacija
36	Ostali prihodi
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija
4	RASHODI
41	Rashodi za radnike
42	Materijalni rashodi
43	Rashodi amortizacije
44	Financijski rashodi
45	Donacije
46	Ostali rashodi
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija
	UKUPNI PRIHODI
	VIŠAK PRIHODA
	MANJAK PRIHODA

Izvor: prema Ministarstvo financija: Financijsko izvještavanje, raspoloživo na: <http://www.mfin.hr/hr/financijsko-izvjestavanje>, [1.8.2018.]

Iz priložene tablice vidljivo je da se račun prihoda i rashoda kao financijski izvještaj neprofitnih organizacija sastoji od prihoda kojeg čine prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, prihodi od članarina i članskih doprinosa, prihodi po posebnim propisima, prihodi od imovine, prihodi od donacija, ostali prihodi te prihodi od povezanih neprofitnih organizacija. Rashodi se sastoje od rashoda za radnike, materijalnih rashoda, rashoda amortizacij, financijskih rashoda, donacija, ostalih rashoda te rashoda vezanih uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija. Na kraju razdoblja ostvaruje se višak ili manjak prihoda.

Skraćeni račun prihoda i rashoda sastoji se od određenih podataka o prihodima i rashodima, ulaganjima, plaćama i prosječnom broju zaposlenih za tekuće i za odgovarajuće razdoblje prethodne godine¹² što prikazuje Tablica 4.

¹² Ministarstvo financija: Financijsko izvještavanje, raspoloživo na: <http://www.mfin.hr/hr/financijsko-izvjestavanje>, [1.8.2018.]

Tablica 4. Skraćeni račun prihoda i rashoda

Oznaka u rač. Planu	OPIS
3	PRIHODI
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa
33	Prihodi po posebnim propisima
34	Prihodi od imovine
35	Prihodi od donacija
36	Ostali prihodi
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija
4	RASHODI
41	Rashodi za radnike
42	Materijalni rashodi
43	Rashodi amortizacije
44	Financijski rashodi
45	Donacije
46	Ostali rashodi
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija
	UKUPNI PRIHODI
	VIŠAK PRIHODA
	MANJAK PRIHODA

Izvor: prema Ministarstvo financija: Financijsko izvještavanje, raspoloživo na: <http://www.mfin.hr/hr/financijsko-izvjestavanje>, [1.8.2018.]

Bilješke uz financijske izvještaje dodatno pojašnjavaju strukture, vrijednosti i obilježja određenih pozicija u prezentiranim izvještajima. Putem bilješki moguće je uočiti povezanost svih financijskih izvještaja. Neprofitne organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo predaju izvještaj o primicima i izdacima pri čemu primici predstavljaju priljeve, a izdaci odljeve novca i novčanih ekvivalenata. Obrazac izvještaja o primicima i izdacima prikazan je na Slici 1.

Red. Br.	OPIS	AOP	Ostvareno u prethodnoj poslovnoj godini	Ostvareno u tekućoj poslovnoj godini	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
I. PRIMICI					
1.	Primici od prodaje roba i pružanja usluga	001			-
2.	Primici od članarina i članskih doprinosa	002			-
3.	Primici iz javnih izvora na temelju posebnih zakona	003			-
4.	Primici od donacija (AOP 005 do 010)	004	0	0	-
4.1.	iz državnog proračuna	005			-
4.2.	iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	006			-
4.3.	od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	007			-
4.4.	od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	008			-
4.5.	od građana i kućanstava	009			-
4.6.	iz ostalih izvora	010			-
5.	Primici od kamata i ostale financijske imovine	011			-
6.	Primici od zakupa, iznajmljivanja i ostale nefinancijske imovine	012			-
7.	Primici od prodaje dugotrajne imovine	013			-
8.	Ostali primici (od naknade štete, refundacija i sl.)	014			-
	PRIMICI UKUPNO (AOP 001 do 004 + 011 do 014)	015	0	0	-
II. IZDACI					
1.	Izdaci za radnike (AOP 017+018)	016	0	0	-
1.1.	Plaće (bruto)	017			-
1.2.	Doprinosi na plaću	018			-
2.	Izdaci za naknade troškova radnicima (službena putovanja, prijevoz, stručno	019			-
3.	Izdaci za naknade volonterima	020			-
4.	Izdaci za naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (službeni put i ostalo)	021			-
5.	Izdaci za usluge (pošta, telefon, najamnina, komunalne, računalne, intelektualne usluge	022			-
6.	Izdaci za materijal i energiju (uredski materijal, sirovine, energija, sitni inventar i auto	023			-
7.	Izdaci za kamate i usluge platnog prometa	024			-
8.	Izdaci za dane donacije	025			-
9.	Izdaci za nabavu dugotrajne imovine	026			-
10.	Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacija, premije osiguranja i sl.)	027			-
	IZDACI UKUPNO (AOP 016 + 019 do 027)	028	0	0	-
III.	VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA TEKUĆE POSLOVNE GODINE (AOP 015-028)	029	0	0	-
IV.	VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA - PRENEŠEN IZ PRETHODNE POSLOVNE GODINE	030			-

Slika 1. Izvještaj o primicima i izdacima

Izvor: Fina (2018): Financijski izvještaji i kvartali, raspoloživo na: <https://www.fina.hr/Default.aspx?sec=915>, [1.8.2018.]

Priložena slika prikazuje izvještaj o primicima i izdacima neprofitnih organizacija pri čemu primitke čine primici od prodaje roba i pružanja usluga, primici od članarina i članskih doprinosa, primici iz javnih izvora na temelju posebnih zakona, primici od donacija, primici od kamata i ostale financijske imovine, primici od zakupa, iznajmljivanja i ostale nefinancijske imovine, primici od prodaje dugotrajne imovine te ostali primici. S druge strane, izdatke predstavljaju izdaci za radnike, izdaci za naknade troškova radnicima, izdaci za naknade volonterima, izdaci za naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa, izdaci za usluge, izdaci za materijal i energiju, izdaci za kamate i usluge platnog prometa, izdaci za dane donacije, izdaci za nabavu dugotrajne imovine te ostali izdaci. Na kraju razdoblja ostvaruje se višak ili manjak primitaka.

Nastavak rada bavi se klasifikacijom postupaka analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija

3. KLASIFIKACIJA POSTUPAKA ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Da bi se shvatilo poslovanje pojedine organizacije, nije dovoljan samo pogled na temeljne financijske izvještaje stoga se oni analiziraju. Analiza financijskih izvještaja, kako profitnih tako i neprofitnih organizacija, određuje zdravlje i stabilnost poduzeća te omogućava razumijevanje o tome kako ono obavlja svoje poslovanje. Riječ je o procesu odabira, vrednovanja i tumačenja financijskih podataka kako bi se procijenila prošla, sadašnja i buduća financijska uspješnost nekog poduzeća ili organizacije. Iako su informacije koje se koriste povijesnog karaktera, cilj je stići do budućih predviđanja i procijeniti učinkovitost neprofitne organizacije,

Analiza financijskih izvještaja koja se primjenjuje za profitne organizacije samo je djelomično primjenjiva kod neprofitnih organizacija zbog značajnih razlika u strukturi prihoda, vlasništvu kapitala te samoj svrsi postojanja. Rezultat poslovanja neprofitnih organizacija mjeri se viškom ili manjkom prihoda, za razliku od profitnih u kojima se mjeri visinom ostvarene dobiti. Međutim, godišnji višak ili manjak prihoda nedostatan je pokazatelj o uspjehu neprofitne organizacije pa je neophodno ispitati kako neprofitna organizacija troši svoja sredstva, kakva je njena sposobnost ostvarenja misije svojim djelovanjem, sposobnost nesmetane realizacije programa i projekata, mogućnost prikupljanja sredstva i sl.¹³

Pri analizi financijskih izvještaja neprofitnih organizacija upotrebljavaju se podaci iz bilance te računa prihoda i rashoda. Analiza financijskih izvještaja sažeto se definira kao „proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.“¹⁴

Analiza financijskih izvješća može se provoditi analizom putem pokazatelja, komparativnom analizom te analizom trenda.¹⁵ Izbor vrste analize ovisi o oblicima financiranja pojedine organizacije i o korisnicima dobivenih rezultata provedene analize. U ovom radu se provode

¹³ Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, listopad 2017., str. 7.

¹⁴ Habek, M. et al. (2004): Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, str. 25.

¹⁵ Vidučić, Lj., (2006): Financijski menadžment, V. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, RRIF, Zagreb, str. 376.

vertikalna i horizontalna analiza te analiza putem pokazatelja stoga o potonjima slijedi više riječi u nastavku.

3.1. Horizontalna i vertikalna analiza neprofitnih organizacija

Horizontalnom analizom kompariraju se financijski izvještaji tijekom različitih vremenskih razdoblja pri čemu se jedno vremensko razdoblje odabere za bazu usporedbe i s njim se uspoređuju ostala vremenska razdoblja te analizira apsolutno ili relativno povećanje, kao i smanjenje određene pozicije financijskog izvještaja.¹⁶ Drugim riječima, horizontalna analiza jest usporedni prikaz glavnih stavki iz bilance, računa prihoda i rashoda te ostalih izvještaja za više uzastopnih godina, uz izračun apsolutnih i relativnih promjena.¹⁷

Apsolutna promjena predstavlja razliku stanja pozicije tekućeg razdoblja i stanja pozicije baznog razdoblja, dok se relativna promjena pozicije računa kako slijedi:¹⁸

relativna promjena = $(\text{stanje pozicije tekućeg razdoblja} - \text{stanje pozicije baznog razdoblja}) / \text{stanje pozicije baznog razdoblja} \times 100$

Horizontalna analiza pruža informacije o tome je li određena promjena povoljna ili nije te se nastoji procijeniti daljnje kretanje promjene pozicije financijskog izvještaja.

Pri provedbi vertikalne analize određena pozicija financijskog izvještaja (najčešće ukupna imovina ili ukupne obveze i vlastiti izvori ili ukupni prihodi), izjednači se sa 100, i svaka pojedina pozicija izračunava se kao postotak od odabrane pozicije. Vertikalna analiza može se obavljati za više godina zbog čega je moguća usporeba kroz vrijeme. Postupke horizontalne i vertikalne analize uvijek je potrebno promatrati povezano.¹⁹

U nastavku rada obrađuje se analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija pomoću pokazatelja.

¹⁶ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 8.

¹⁷ Vujević I., (2008): Osnove poslovne analize, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 33.

¹⁸ Rogošić, A., Perica, I., (2017): op.cit., str. 8.

¹⁹ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 8.

3.2. Analiza pomoću pokazatelja

Analiza pomoću pokazatelja stavlja u odnos dvije ekonomske veličine iz bilance te računa prihoda i rashoda. Na taj se način planira i kontrolira djelovanje neprofitnih organizacija. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja uključuje prikupljanje podataka iz financijskih izvještaja važnih za izračunavanje pokazatelja prikladnih za neprofitne organizacije, usporedbu pokazatelja s prethodnim razdobljima, ciljanim veličinama ili drugim neprofitnim organizacijama. Analizom pomoću pokazatelja moguće je bolje procijeniti cjelokupno financijsko stanje neprofitne organizacije te identificirati dijelove koji su štetni ili uspješni za poslovanje. Pokazatelji analize neprofitnih organizacija pružaju odgovore na pitanja: je li financijski resursi učinkovito podržavaju djelovanje neprofitne organizacije, jesu li izvori financiranja održivi, odnosno koliko su pouzdani, povećava li neprofitna organizacija svoje prihode i stvara li „dodanu vrijednost“.²⁰

Tablica 5. prikazuje odabrane financijske pokazatelje neprofitnih organizacija te način njihova izračunavanja.

Tablica 5. Način izračuna odabranih financijskih pokazatelja neprofitnih organizacija

Naziv pokazatelja	Način izračuna
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći iznos prihoda (vrsta)/ukupan prihod
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije/ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod/ukupan prihod
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene/ukupni rashodi
Povrat vlastitih izvora/rentabilnosti vlastitih izvora	Promjena vlastitih izvora/ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrživi vrijednosni papiri i potraživanja/prosječni mjesečni rashodi
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda/ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze/prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda/ukupan prihod
Koeficijent samodostatnosti	Ukupan zarađeni prihod/ukupni rashodi

Izvor: Hladika M., Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica 10/2012, str. 28.-29.

Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda pokazuje na koju vrstu prihoda se najviše oslanja pojedina neprofitna organizacija i ukoliko se promatra kroz vremensko razdoblje pokazuje

²⁰ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 8.

potencijalni rizik smanjenja najvećeg izvora prihoda (ukoliko se taj prihod smanjuje). Pokazatelj ukazuje na onu vrstu prihoda koji iziskuje poseban fokus i praćenje.²¹

Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna govori o količini mjere u kojoj se organizacija oslanja na sredstva iz državnog proračuna. Pored toga, ovaj pokazatelj govori i o stupnju samostalnosti neprofitne organizacije zato što financiranje sredstvima dobivenih iz državnog proračuna nerijetko nije fleksibilno, usko je povezano s određenim ugovorima i ograničenim troškovima.²²

Koeficijent zarađenih prihoda ukazuje na iznos udjela zarađenih prihoda u ukupnim prihodima. Što je ovaj pokazatelj veći, to neprofitna organizacija ima veću autonomiju i fleksibilnija je u raspodjeli prihoda.²³

Koeficijent tekuće likvidnosti mjeri sposobnost neprofitne organizacije za pravovremenim plaćanjem svojih obveza. Općeprihvaćen trenutni omjer je 2 do 1, ali to ovisi o prirodi i vrsti neprofitne organizacije te vrsti njene kratkotrajne imovine i obveza.²⁴

Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda koristan je za praćenje troškova osoblja iz godine u godinu.²⁵

Povrat vlastitih izvora mjeri sposobnost neprofitne organizacije za stvaranjem dodatne vrijednosti, odnosno količinu ostvarenog povrata neprofitne organizacije u odnosu na ukupne vlastite izvore. Što je pokazatelj veći, neprofitna organizacija će u kraćem roku ostvariti povrat na vlastite izvore.²⁶

Interval obrane pokazuje koliko mjeseci neprofitna organizacija može djelovati ukoliko nije primila dodatna sredstva. Ovaj se omjer koristi kako bi odražavao koliko mjeseci poslovanja organizacija ima u likvidnoj imovini. Također se može iskazati brojem dana (ukupni rashodi se podjele za 365).²⁷

²¹ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 8.

²² Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 8.

²³ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 8.

²⁴ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 9.

²⁵ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 9.

²⁶ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 10.

²⁷ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 10.

Pokazatelj uštede govori o tome povećava li neprofitna organizacija svoje vlastite izvore. Ukoliko je pokazatelj >1 , neprofitna organizacija povećava svoje vlastite izvore. Vrijednost ovog pokazatelja ima tendenciju biti relativno malena za sve dobrotvorne organizacije.²⁸

Koeficijent zaduženosti mjeri udio prosječnih ukupnih obveza u prosječnoj ukupnoj imovini, odnosno pokazuje koliko se ukupna imovina financira iz obveza. Poželjna vrijednost pokazatelja je manja od 1, a visoke vrijednosti možebitno ukazuju na buduće probleme likvidnosti ili smanjene kapacitete za buduće zaduživanje.²⁹

Odnos prihoda analizira sedam različitih vrsta prihoda (prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, prihodi po posebnim propisima, prihodi od imovine, prihodi od financijskih izvještaja neprofitnih organizacija donacija, ostali prihodi i prihodi od povezanih neprofitnih organizacija) u svrhu utvrđivanja udjela odnosno doprinosa svakog od tih prihoda u ukupnim prihodima neprofitne organizacije.³⁰

Koeficijent samodostatnosti pokazuje koliko je udio rashoda pokriven ukupno zarađenim prihodima. U slučaju da je vrijednost pokazatelja 1, neprofitna organizacija nije ovisna o prihodima od donacija i ostalim potporama.³¹

Naredno poglavlje ovog rada bavi se primjenom teorijskih postavki analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija na konkretnom primjeru iz prakse gdje se analiziraju financijski izvještaji Crvenog križa kao neprofitne organizacije.

²⁸ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 10.

²⁹ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 11.

³⁰ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 11.

³¹ Rogošić, A., Perica, I. (2017): op.cit., str. 12.

4. ANALIZA FINANCIJSKOG POLOŽAJA I OCJENA UČINKOVITOSTI POSLOVANJA CRVENOG KRIŽA

4.1. Opći podaci o Crvenom križu

Hrvatski Crveni križ nacionalno je društvo Crvenog križa koje djeluje na teritoriju Republike Hrvatske, a svrha mu je promicati te ostvarivati humanitarne ciljeve i programe od opće koristi. Djeluje kao neprofitna pravna osoba u rješavanju humanitarnih pitanja, organiziranju zdravstvenih i socijalnih programa, pripremanju stanovništva za djelovanje u masovnim nesrećama i katastrofama kao i u djelovanju u smanjenju i uklanjanju posljedica masovnih nesreća i katastrofa. U sustavu Hrvatskog Crvenog križa djeluje 131 županijsko, gradsko i općinsko društvo Crvenoga križa.³²

Slika 2. Vizualni identitet Crvenog križa

Izvor: Crveni križ: O nama, raspoloživo na: <https://www.hck.hr/tko-smo/13>, [6.8.2018.]

Godine 1878. osnivaju se prve dobrovoljne udruge na području Hrvatske i to u Zadru, Dubrovniku i Zagrebu te su djelovale shodno međunarodnim odlukama iz Ženeve 1863. godine. Od tada pa do 1918. godine Crveni križ u Hrvatskoj djeluje kao dio Crvenog križa Austrougarske monarhije. Nakon raspada Austrougarske 1918. godine Crveni križ u Hrvatskoj djeluje u sklopu Kraljevine Slovenaca, Hrvata i Srba i Kraljevine Jugoslavije do 1941. godine.³³

³² Crveni križ: O nama, raspoloživo na: <https://www.hck.hr/tko-smo/13>, [6.8.2018.]

³³ 057 Info (2013): Povijest Crvenog križa na tlu Hrvatske započela je u Zadru, raspoloživo na: <http://www.057info.hr/vijesti/2013-10-18/povijest-crvenog-križa-na-tlu-hrvatske-zapocela-je-u-zadru>, [6.8.2018.]

Za vrijeme NDH Hrvatski Crveni križ djeluje kao samostalno društvo, ali bez međunarodnog priznanja tog statusa. Za vrijeme SFRJ Crveni križ djeluje kao kao republičko društvo Crvenog križa unutar Crvenog križa Jugoslavije. Odlukom od 10. listopada 1991. godine Crveni križ Hrvatske istupa iz sastava Crvenog križa Jugoslavije. Godine 1992. donesen je Statut Hrvatskog Crvenog križa. U Hrvatskoj Crveni križ djeluje preko nacionalnog društva Hrvatski Crveni križ, čije je rad reguliran Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu i statutom Hrvatskog Crvenog križa.

Hrvatski Crveni križ u svome radu ostvaruje humanitarne ciljeve i zadaće na području zaštite i unapređenja zdravlja, socijalne skrbi, zdravstvenog i humanitarnog odgoja i zalaže se za poštovanje međunarodnoga humanitarnog prava i zaštitu ljudskih prava. Posebne obveze Hrvatski Crveni križ izvršava u situacijama oružanih sukoba, velikih prirodnih, ekoloških, tehnoloških i drugih nesreća i epidemija s posljedicama masovnih stradanja ljudi. Hrvatski Crveni križ uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske.³⁴

Nakon uvodnih riječi o Crvenom križu kao neprofitnoj organizaciji slijedi analiza njegova financijskog položaja i ocjena učinkovitosti vertikalnom i horizontalnom analizom te analizom pomoću pokazatelja.

4.2. Horizontalna i vertikalna analiza

Horizontalna analiza za neprofitnu organizaciju Crveni križ izrađuje se za 2015., 2016. i 2017. godinu sa svrhom usporedbe pojedinih stavki bilance iz tekuće u odnosu na prethodnu godinu. U nastavku slijedi tablica koja uključuje stavke neophodne za izradu horizontalne analize.

³⁴ Narodne novine (2010): Zakon o Hrvatskom crvenom križu, Narodne novine d.d., Zagreb, čl. 2.

Tablica 6. Horizontalna analiza bilance Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Stavke	2015	2016	2017	2017-2015	%	2017-2016	%	2016-2015	%
Nefinancijska imovina	37.786.561	42.787.332	53.375.599	15.589.038	41,256	10.588.267	24,746	5.000.771	13,234
Materijalna imovina - prirodna bogatstva	18.709.868	18.709.868	19.849.160	1.139.292	6,089	1.139.292	6,089	0	0,000
Nematerijalna imovina	183.351	183.351	183.351	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Ispravak vrijednosti	183.351	183.351	183.351	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Neproizvedena dugotrajna imovina	18.709.868	18.709.868	19.849.160	1.139.292	6,089	1.139.292	6,089	0	0,000
Građevinski objekti	19.841.845	20.235.970	33.462.901	13.621.056	68,648	13.226.931	65,363	394.125	1,986
Postrojenja i oprema	6.414.775	9.920.763	10.230.689	3.815.914	59,486	309.926	3,124	3.505.988	54,655
Prijevozna sredstva	3.900.178	4.046.071	4.374.098	473.920	12,151	328.027	8,107	145.893	3,741
Knjige, umjetnička djela i ostalo	68.544	68.544	68.544	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Nematerijalna proizvedena imovina	180.140	180.140	360.140	180.000	99,922	180.000	99,922	0	0,000
Ispravak vrijednosti	11.982.885	11.106.775	12.200.692	217.807	1,818	1.093.917	9,849	-876.110	-7,311

Proizvedena dugotrajna imovina	18.422.597	23.344.713	36.268.580	17.845.983	96,870	12.923.867	55,361	4.922.116	26,718
Sitni inventar	2.416.633	2.304.149	2.158.865	-257.768	-10,666	-145.284	-6,305	-112.484	-4,655
Proizvedena kratkotrajna imovina	1.232.723	738.013	654.096	-578.627	-46,939	-83.917	-11,371	-494.710	-40,131
Financijska imovina	26.737.186	31.080.576	25.826.083	-911.103	-3,408	-5.254.493	-16,906	4.343.390	16,245
Novac u banci i blagajni	20.541.688	24.881.090	19.247.566	-1.294.122	-6,300	-5.633.524	-22,642	4.339.402	21,125
Depoziti, jamčevni polozi, potraživanja od radnika te od države	219.385	228.845	292.250	72.865	33,213	63.405	27,707	9.460	4,312
Zajmovi	69.500	209.500	380.095	310.595	446,899	170595	81,430	140000	201,439
Vrijednosni papiri	286.048	218.766	148.995	-137.053	-47,913	-69771	-31,893	-67282	-23,521
Dionice i udjeli u glavnici	61.000	61.000	61.000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Potraživanja od kupaca	3.150.646	2.668.904	2.110.599	-1.040.047	-33,011	-558.305	-20,919	-481.742	-15,290
Potraživanja za prihode od imovine	131.297	89.362	93.087	-38.210	-29,102	3.725	4,168	-41.935	-31,939
Ostala potraživanja	2.277.622	2.677.565	2.456.152	178.530	7,838	-221.413	-8,269	399.943	17,560
Ukupno aktiva	64.523.747	73.867.909	83.201.682	18.677.935	28,947	9.333.773	12,636	9.344.162	14,482
Obveze za rashode	5.532.101	5.260.668	4.493.193	-1.038.908	-18,780	-767.475	-14,589	-271.433	-4,907

Obveze za kredite i zajmove	8.864.063	8.864.063	8.864.063	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	611.287	5.154.402	2.955.270	2.343.983	383,450	-2.199.132	-42,665	4.543.115	743,205
Vlastiti izvori	49.516.296	54.588.775	66.889.157	17.372.861	35,085	12.300.382	22,533	5.072.479	10,244
Ukupno pasiva	64.523.747	73.867.909	83.201.683	18.677.936	28,947	9.333.774	12,636	9.344.162	14,482

Izvor: izračun autorice prema godišnjim izvještajima Crvenog križa, raspoloživo na:

<https://www.hck.hr/UserDocsImages/dokumenti/TKO%20SMO/Glavni%20odbor/Financijska%20izvjesca%20GO/Financijsko%20izvješće%20s%20izvješćem%20neovisnog%20revizora%20za%202015.pdf> i

<https://www.hck.hr/UserDocsImages/dokumenti/TKO%20SMO/Skupština/Godisnje%20izvjesce/Godišnje%20financijsko%20HCK%202017.pdf>, [9. 8.2018.]

Na Tablici 6. dan je prikaz horizontalne analize bilančnih pozicija Hrvatskog crvenog križa za 2015., 2016. i 2017. godinu. Ukupna nefinancijska imovina ostvarila je rast za više od 40% u posljednje 3 godine te tako na dan 31.12.2017. iznosi 53.375.599,00 kn, a na isti dan dvije godine ranije iznosila je 37.786.561,00 kn. Potonje je u najvećoj mjeri rezultat ulaganja u nematerijalnu neproizvedenu imovinu koja je 2017. godine narasla za gotovo 100%.

Financijska imovina u 2017. u odnosu na 2015. godinu pala je za otprilike 3% od toga novac u banci i blagajni je stavka sa apsolutnim padom u iznosu od 1.294.122,00 kn. Pored navedenog u 2017. godini zabilježen je pad potraživanja za prihode u iznosu od 38.210,00 kn te potraživanja od kupaca u iznosu od -1.040.047,00 kn u odnosu na 2015. godinu.

Obveze za rashode u sva tri promatrana razdoblja bilježe pad uslijed kontinuirano padajućih obveza za materijalne rashode te su potonje obveze u 2017. godini manje za 18,78% u odnosu na 2015. te za 14,6% u odnosu na 2016. godinu.

Vlastiti izvori bilježe rast u iznosu od 5.072.479,00 kn u 2016. godini te daljnji rast za 12.300.382,00 kn u narednoj godini, što je posljedica kumuliranja viškova prihoda kao rezultat povećanja prihoda ostvarenih na prihodima od donacija i uslijed prodaje nekretnine u vlasništvu Hrvatskog crvenog križa u Velom Lošinj.

Tablica 7. pruža uvid u horizontalnu analizu izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog crvenog križa za razdoblje od 2015. do 2017. godine.

Tablica 7. Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog crvenog križa (2015.-2017.)

Stavke	2015	2016	2017	2017-2015	%	2017-2016	%	2016-2015	%
Prihodi	43.752.364	45.058.088	57.346.841	13.594.477	31,071	12.288.753	27,273	1.305.724	2,984
Prihodi od prodaje roba	1754.923	1.770.007	1.850.949	96.026	5,472	80.942	4,573	15.084	0,860
Prihodi od pružanja usluga	11.361.762	11.123.695	10.344.605	-1.017.157	-8,952	-779.090	-7,004	-238.067	-2,095
Prihodi od članarina	3.837	4.280	5.931	2.094	54,574	1.651	38,575	443	11,545
Prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora	12.951.213	13.649.618	13.739.477	788.264	6,086	89.859	0,658	698.405	5,393
Prihodi po posebnim propisima iz proračuna	2.700.000	2.576.217	2.454.922	-245.078	-9,077	-121.295	-4,708	-123.783	-4,585
Prihodi od financijske imovine	237.163	122.591	9.342	-227.821	-96,061	-113.249	-92,380	-114.572	-48,309
Prihodi od nefinancijske imovine	359.285	383.425	409.260	49.975	13,910	25.835	6,738	24.140	6,719
Prihodi od donacija	12.988.967	12.866.735	16.789.578	3.800.611	29,260	3.922.843	30,488	-122.232	-0,941
Ostali prihodi	1.375.214	2561520	11.742.777	10.367.563	753,887	9181257	358,430	1.186.306	86,263
Rashodi	41.959.439	39745106	45.816.597	3.857.158	9,193	6.071.491	15,276	-2.214.333	-5,277

Rashodi za radnike	10.646.828	12.684.666	13.214.815	2.567.987	24,120	530.149	4,179	2.037.838	19,140
Naknade volonterima	459.494	644.313	579.541	120.047	26,126	-64.772	-10,053	184.819	40,222
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	439.515	467.052	427.029	-12.486	-2,841	-40.023	-8,569	27.537	6,265
Naknade troškova radnicima	1.077.205	1.296.779	1.503.920	426.715	39,613	207.141	15,974	219.574	20,384
Rashodi za usluge	2.546.561	3.377.382	3.014.263	467.702	18,366	-363.119	-10,751	830.821	32,625
Rashodi za materijal i energiju	3.562.079	3.882.721	3.467.927	-94.152	-2,643	-414.794	-10,683	320.642	9,002
Ostali nespomenuti rashodi	3.226.037	1.295.242	896.973	-2.329.064	-72,196	-398.269	-30,749	-1.930.795	-59,850
Amortizacija	314.611	746.383	1.429.946	1.115.335	354,512	683.563	91,583	431.772	137,240
Financijski rashodi	1.849.922	2.357.740	1.691.034	-158.888	-8,589	-666.706	-28,277	507.818	27,451
Donacije	17.733.832	12.793.099	19.379.415	1.645.583	9,279	6.586.316	51,483	-4.940.733	-27,860
Ostali rashodi	85.355	199.729	211.734	126.379	148,063	12.005	6,011	114.374	133,998
Višak prihoda	1792.925	5.312.982	11.530.244	9.737.319	543,097	6.217.262	117,020	3.520.057	196,330
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	2.3081.480	2.8401.204	39.911.789	16.830.309	72,917	11.510.585	40,529	5319.724	23,048

Izvor: izračun autorice prema godišnjim izvještajima Crvenog križa, raspoloživo na:

<https://www.hck.hr/UserDocsImages/dokumenti/TKO%20SMO/Glavni%20odbor/Financijska%20izvjesca%20GO/Financijsko%20izvješće%20s%20izvješćem%20neovisnog%20revizora%20za%202015.pdf> [9. 8.2018.]

U promatranom razdoblju, ukupni prihodi se povećavaju i to za 27,27% odnosno za 12.288.753,00 kn u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, dok su u prethodnom razdoblju uvećani za 2,98% u odnosu na 2015.godinu. Stoga ukupan rast prihoda u promatranom trogodišnjem razdoblju iznosi 31,07%. Najznačajniji pad uviđa se kod prihoda od financijske imovine koji su u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu pali za 92,38% odnosno za 113.249,00 kn. Prihodi od donacija 2017. godine u odnosu na 2016. godinu narasli su za 30,49% zbog provođenja novih projekata FEAD te Psihosocijalna podrška i socijalne usluge tražiteljima međunarodne zaštite – AMIF.

Ukupni rashodi u 2017. godini uvećani su za 15,27% u odnosu na prethodnu godinu, a iznose 45.816.597,00 kn te u promatranom razdoblju nastavljaju rasti i to u iznosu od 9,19%. Najveći dio rashoda čine rashodi za radnike čiji je broj porastao za 4,17 % u 2017. godini. U Hrvatskom Crvenom križu za plaće je izdvojeno 13.214.815,00 kn, što je 530.149,00 kn više u odnosu na prethodnu godinu. Rashodi za zaposlene povećani su uslijed povećanog broja zaposlenih (ugovori na određeno vrijeme). Troškovi amortizacije porasli su za 91,58% zbog nabave veće količine osnovnih sredstava za potrebe djelovanja u katastrofama i opremanja prihvatilišta u Kutini te hotelu Porinu u Zagrebu krajem 2016. godine, čija se prva amortizacija provodila 2017. godine.

U nastavku rada slijede vertikalne analize bilance te izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog Crvenog križa od 2015. do 2017. što predočavaju sljedeće dvije tablice.

Tablica 8. Vertikalna analiza bilance Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Stavke	2015	2016	2017	2015%	2016%	2017%
Nefinancijska imovina	37.786.561	42.787.332	53.375.599	58,56	57,92	64,15
Financijska imovina	26.737.186	31.080.576	25.826.083	41,44	42,08	31,04
Ukupno aktiva	64.523.747	73.867.909	83.201.682	100,00	100,00	100,00
Obveze za rashode	5.532.101	5.260.668	4.493.193	8,57	7,12	5,40
Obveze za kredite i zajmove	8.864.063	8.864.063	8.864.063	13,74	12,00	10,65
Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	611.287	5.154.402	2.955.270	0,95	6,98	3,55
Vlastiti izvori	49.516.296	54.588.775	66.889.157	76,74	73,90	80,39
Ukupno pasiva	64.523.747	73.867.909	83.201.683	100,00	100,00	100,00

Izvor: izračun autorice prema godišnjim izvještajima Crvenog križa, raspoloživo na:

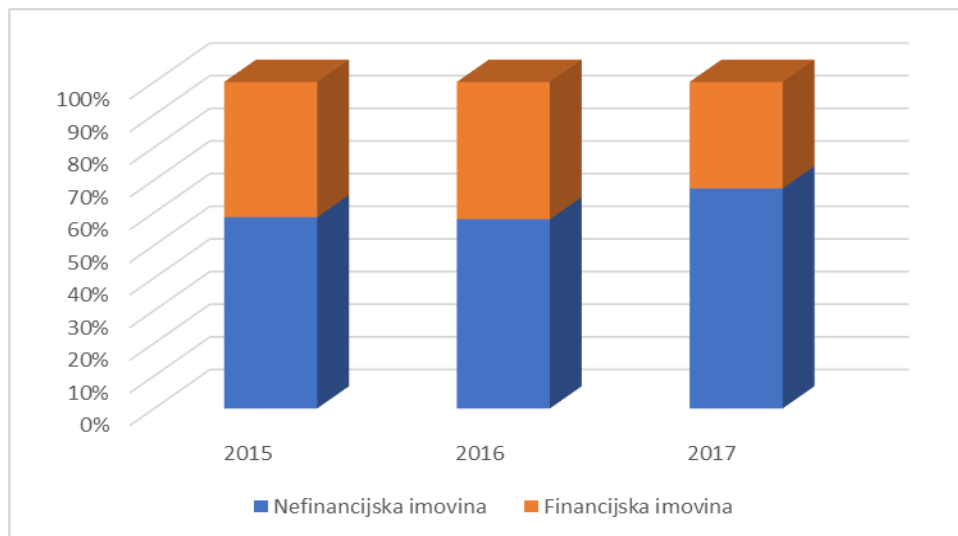
<https://www.hck.hr/UserDocsImages/dokumenti/TKO%20SMO/Glavni%20odbor/Financijska%20izvjesca%20GO/Financijsko%20izvješće%20s%20izvješćem%20neovisnog%20revizora%20za%202015.pdf>, [9. 8.2018.]

Udio nefinancijske imovine u ukupnoj imovini u 2017. godini iznosio je 64,15%, dok je 2016. godine iznosio 57,92%, a 2015. godine 58,56%. Udio financijske imovine u ukupnoj imovini 2017. godine iznosio je 31,04%, dok je 2016. godine bio 42,08% te 2015. godine 41,44%. Udio obveza za rashode u ukupnoj pasivi iznosio je 2017. godine 5,4%, dok je 2016. godine iznosio 7,12% te 2015. godine 8,57%. Godine 2017. udio obveza za kredite i zajmove u ukupnoj pasivi iznosio je 10,65%, 2016. godine 12% te 2015. godine 13,74%. Udio odgođenog plaćanja rashoda i prihoda budućih razdoblja u ukupnoj pasivi 2017. godine iznosio je 3,55%, 2016. godine 6,98% te 2015. godine 0,95%. Udio vlastitih izvora u ukupnoj pasivi 2017. godine iznosi 80,39%, 2016. godine 73,90%, a godinu ranije 76,74%. U strukturi bilance Hrvatskog Crvenog križa vidljiv je rast udjela nefinancijske imovine u ukupnoj imovini s 57,92% u 2016. god. na 64,15% u 2017. godini. Suprotno tome, udio financijske imovine u 2017. godini pada na, 31,04% s 42,08% u prethodnoj godini. Obveze za rashode imaju kontinuirano padajući trend udjela u ukupnoj pasivi

te najmanji udio ima posljednje godine promatranog razdoblja kada on iznosi 5,4%. Isto vrijedi i za obveze za kredite i zajmove te je najmanji udio 2017. godine kada on iznosi 10,65%. Udio vlastitih izvoria u ukupnoj pasivi 2017. godine su porasli sa 73,9% iz 2016. godine na 80,39%

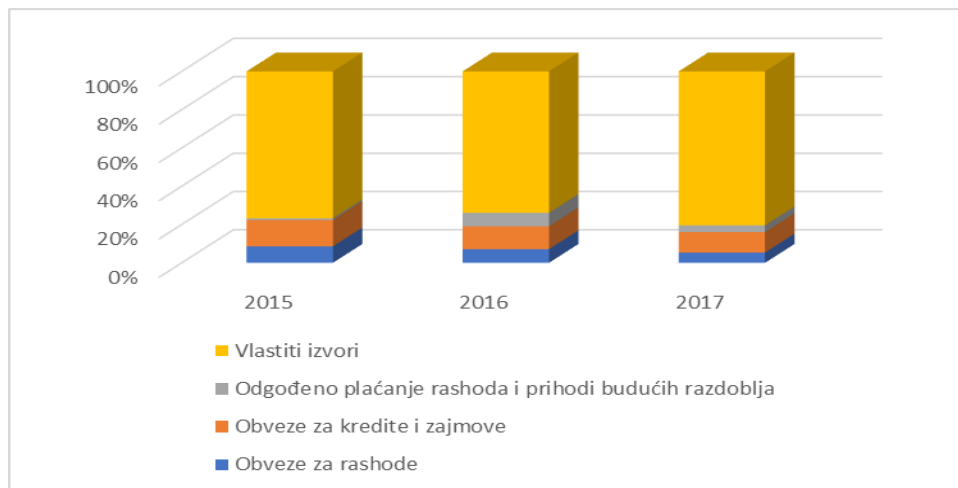
Grafikon 1. i Grafikon 2. prikazuju strukturu aktive i pasive Hrvatskog Crvenog križa u 2015., 2016. i 2017. godini.

Grafikon 1. Struktura aktive Hrvatskog Crvenog križa 2015., 2016. i 2017. godine

Izvor: izrada autorice

Grafikon 2. Struktura pasive Hrvatskog Crvenog križa 2015., 2016. i 2017. godine

Izvor: izrada autorice

Iz priloženih grafikona može se uočiti kako se u strukturi aktive nefinancijska i financijska imovina naizmjenično rastu i padaju tijekom promatranog razdoblja. U strukturi pasive vidljivo je kako je udio vlastitih izvora najdominantniji te naizmjenično pada i rasta tijekom godina promatranog razdoblja. Obveze za kredite i zajmove te obveze za rashode kontinuirano padaju tijekom promatranog razdoblja, a odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja imaju vidno najmanji udio u strukturi pasive.

Vertikalna analiza izvještaja prihoda i rashoda Hrvatskog Crvenog križa u 2015., 2016. i 2017. godini prikazana je u Tablici 9.

Tablica 9. Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Stavke	2015	2016	2017	2015%	2016%	2017%
Prihodi	43.752.364	45.058.088	57.346.841	100,00%	100,00%	100,00%
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	13.136.685	12.893.702	12.195.554	30,03%	28,62%	21,27%
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	3.837	4.280	5.931	0,01%	0,01%	0,01%
Prihodi po posebnim propisima	15.651.213	16.225.835	16.194.399	35,77%	36,01%	28,24%
Prihodi od imovine	596.448	506.016	418.602	1,36%	1,12%	0,73%
Prihodi od donacija	12.988.967	12.866.735	16.789.578	29,69%	28,65%	29,28%
Ostali prihodi	1.375.214	25.615.520	11.742.777	3,14%	5,86%	20,48%
Rashodi	41.959.439	39.745.106	45.816.597	100,00%	100,00%	100,00%
Rashodi za radnike	10.646.828	12.684.666	13.214.815	25,37%	31,92%	28,84%
Materijalni rashodi	11.328.891	10.963.489	98.896.653	27,00%	27,58%	21,59%
Rashodi amortizacija	314.611	746.383	1.429.946	0,75%	1,88%	3,12%
Materijalni rashodi	1.849.922	2.357.740	1.691.034	4,41%	5,93%	3,69%
Donacije	17.773.832	12.793.099	19.379.415	42,26%	32,19%	42,30%
Ostali rashodi	85.365	199.729	211.734	0,20%	0,50%	0,46%

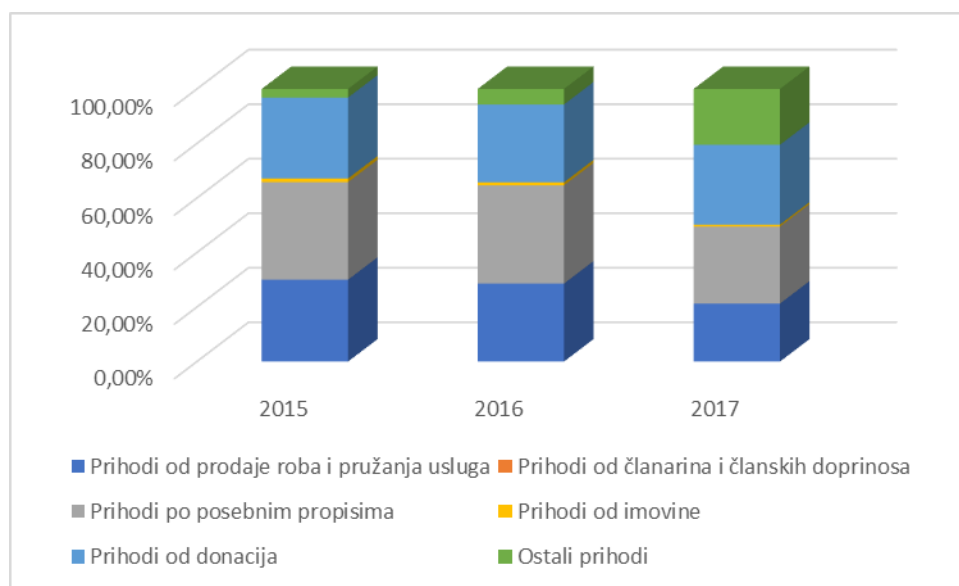
Izvor: izračun autorice

Tablica 9. prikazuje vertikalnu analizu izvještaja o prihodima i rashodima za 2015., 2016. i 2017. godinu te prikazuje da u izvještaju o prihodima i rashodima u strukturi prihoda unutar promatranog razdoblja, a u cjelokupnom promatranom razdoblju prihodi po posebnim propisima imaju kontinuirano padajući trend. Nadalje, prihodi od prodaje roba i pružanja usluga u strukturi ukupnih prihoda također imaju kontinuirano padajući trend. Godine 2017. najveći udio u strukturi

prihoda imaju prihodi od donacija i njihov udio iznosi 29,28% te tijekom promatranog razdoblja ova vrsta prihoda naizmjenično pada i raste. Može se reći da u strukturi prihoda najveće udjele imaju prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, prihodi po posebnim propisima te prihodi od donacija pri čemu u prve dvije godine promatranog razdoblja dominiraju prihodi po posebnim propisima u kontekstu visine njihovih udjela u ukupnoj strukturi prihoda. Vidno najmanji udio u strukturi ukupnih prihoda imaju prihodi od članarina i članskih doprinosa koji su tijekom promatranog razdoblja konstantni te je njihov udio u visini od 0,01%.

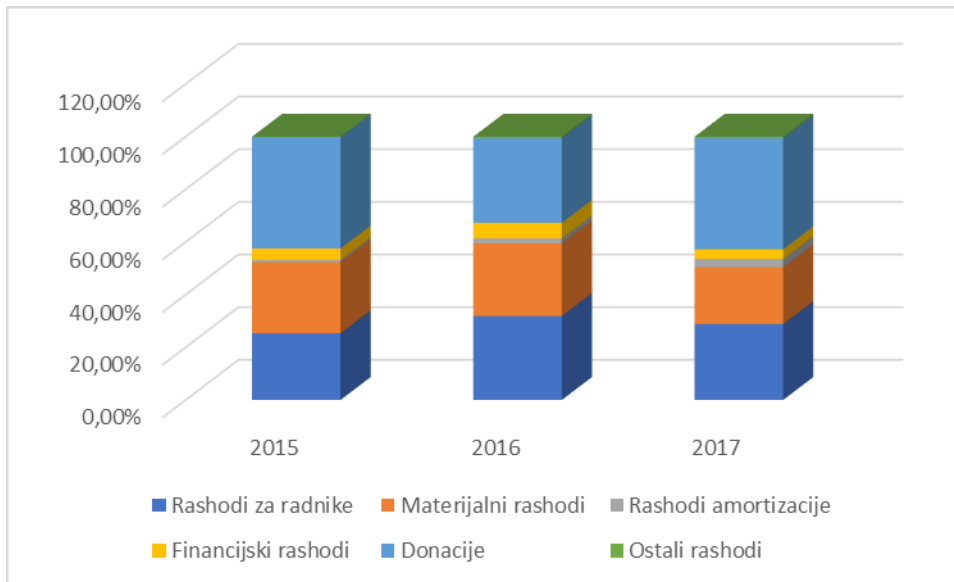
Što se tiče rashoda, u njihovoj strukturi najveći udio tijekom promatranog razdoblja imaju donacije koje naizmjenično rastu i padaju te 2017. godine njihov udio u ukupnim rashodima iznosio je 42,30%. Potom slijede rashodi za radnike koji također naizmjenično padaju i rastu tijekom promatranog razdoblja. Najmanji udio u ukupnoj strukturi rashoda imaju ostali rashodi. Sve spomenuto slikovito prikazuju Grafikon 3. i Grafikon 4.

Grafikon 3. Struktura prihoda Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Izvor: izrada autorice

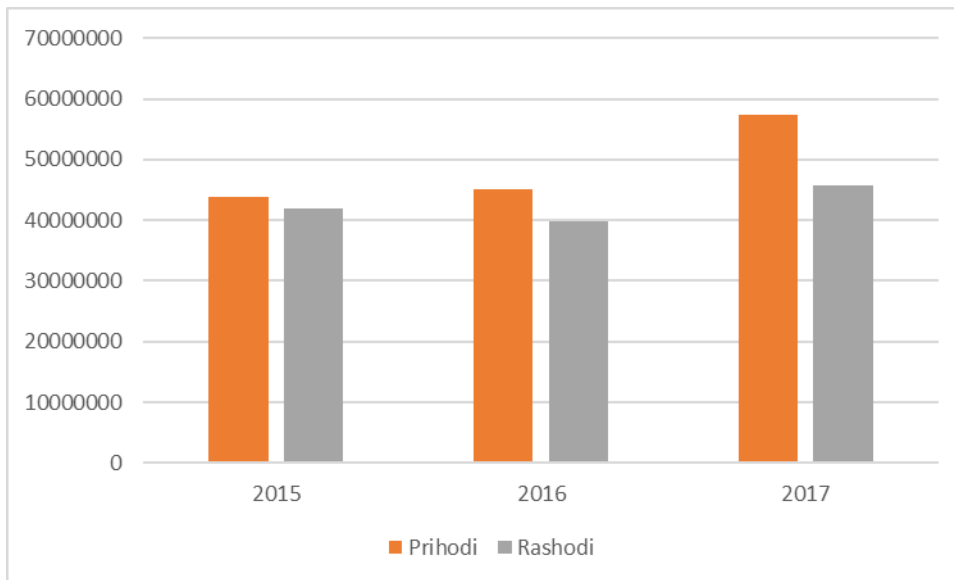
Grafikon 4. Struktura rashoda Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Izvor: izrada autorice

Grafikon 5. pruža usporedni prikaz prihoda i rashoda za promatrano razdoblje.

Grafikon 5. Usporedni prikaz prihoda i rashoda Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Izvor: izrada autorice

U grafikonu 3, grafikonu 4 i grafikonu 5 vidljivo je da je u sva tri promatrana razdoblja Hrvatski Crveni križ poslovao s viškom prihoda naspram rashoda. Na temelju spomenutog može se učinkovitost poslovanja ove neprofitne organizacije ocijeniti pozitivnom. Nakon horizontalne i

vertikalne analize bilance te izvještaja o prihodima i rashodima, u nastavku rada slijedi uvid u analizu financijskih izvještaja Hrvatskog Crvenog križa pomoću pokazatelja.

4.3. Analiza pomoću pokazatelja

Financijski pokazatelji izračunati su kao omjeri bilančnih pozicija i pozicija izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog Crvenog križa za 2015., 2016. i 2017. godinu te su prikazani u Tablici 10.

Tablica 10. Financijski pokazatelji Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)

Naziv pokazatelja	2015	2016	2017
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	0,297	0,303	0,293
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	0,297	0,286	0,293
Koeficijent zaradenih prihoda	0,300	0,286	0,213
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,782	1,612	1,583
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	0,254	0,319	0,288
Povrat vlastitih izvora/rentabilnosti vlastitih izvora	-	0,093	0,184
Pokazatelj uštede	0,043	0,134	0,252
Odnos prihoda	0,031	0,057	0,205
Koeficijent samodostatnosti	0,313	0,324	0,266

Izvor: izračun autorice

Koeficijent pouzdanosti izvora pokazuje udio najvećeg izvora prihoda, u ukupnom prihodu poslovanja. Hrvatski Crveni križ u sve tri godine promatranog razdoblja ima gotovo jednak udio pouzdanosti izvora, 0,29 i 0,30 u 2016. godini, što znači da najveći izvori prihoda čine 29% odnosno 30% ukupnih prihoda poslovanja. To znači da trebaju imati okus upravo na navedeni prihod..

Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna mjeri omjer prihoda od donacija, potpora te subvencija iz državnog proračuna i ukupnih prihoda. Ovaj koeficijent za Hrvatski Crveni križ govori o tome da se organizacija donacijama iz državnog proračuna koristi otprilike u omjer od 29% u sva tri promatrana razdoblja.

Koeficijent zarađenih prihoda ima kontinuirano padajući trend u promatranom razdoblju što znači da je samostalno financiranje ove organizacije u padu. Ovaj koeficijent u posljednjoj godini promatranog razdoblja iznosi 0,21 dok je u prvoj iznosio 0,30.

Što se tiče koeficijenta tekuće likvidnosti, u sve tri godine promatranog razdoblja on je veći od 1 što znači da može svojom kratkotrajnom imovinom podmiriti kratkotrajne obveze odnosno održava normalnu likvidnost s tim da ima kontinuirano padajući trend.

Godine 2017. udio rashoda za zaposlene Hrvatskog Crvenog križa u ukupnim rashodima iznosio je 28,8 %, dok je prethodne godine bio nešto veći odnosno 31,9%, a 2015. godine iznosio je 25,4%. Iako se povećao broj radnika 2017. godine, ovaj pokazatelj je u padu zbog povećanih ukupnih rashoda.

Vlastiti izvori u 2017. godini su veći za 18,4 % u odnosu 2016. godinu te 2016. godine su bili veći za 9,3% u odnosu na iskazano stanje 2015. godine što znači da su vlastiti izvori u rastu tijekom promatranog razdoblja.

Pokazatelj uštede govori o odnosu razlike prihoda i rashoda s ukupnim rashodima. Pokazatelj ima kontinuirano rastući trend te u posljednjoj godini promatranog razdoblja on je iznosio 0,25 dok je prve iznosio 0,04. Bilo bi poželjno da je ovaj pokazatelj veći od 1 ali uglavnom sve dobrotvorne organizacije imaju relativno male pokazatelje uštede.

Za odnos prihoda izračunat je udio ostalih prihoda u ukupnim приходima te on ima kontinuirano rastući trend i 2017. godine iznosi 20,5% što je znatno veći udio od prethodne godine kada je isti iznosio 5,7% što je posljedica prodaje nekretnine u vlasništvu Hrvatskog Crvenog križa na Velom Lošinju.

Iz podataka prikazanih u tablici glede koeficijenta samodostatnosti vidljivo je kako se u 2017. godini samostalnim financiranjem podmirilo 0,266 rashoda što je najmanji iznos ovog koeficijenta tijekom promatranog razdoblja. Najviši iznos ovog koeficijenta zabilježen je 2015. godine kada je iznosio 0,313. Iz ovih pokazatelja zaključuje se da organizacija dosta ovisi o приходima o donacijama i ostalim potporama.

5. ZAKLJUČAK

Neprofitne organizacije imaju značajnu ulogu u društvu jer djeluju ondje i kada država i tržište ne mogu ispuniti društvene potrebe. Djeluju tako da za glavni cilj nemaju profit te ih najčešće osnivaju građani. Financiraju se najčešće iz državnog proračuna, članarina, donacija i sponzorstva. Iz tih je razloga vrlo važno kontrolirati rad ovih organizacija kao i njihovih financijskih izvještaja kako bi se otklonile možebitne sumnje u netransparentno poslovanje. To se može utvrditi provedbom analize financijskih izvještaja koji se ponešto razlikuju kod neprofitnih organizacija u odnosu na one profitnih. Temeljni financijski izvještaji neprofitnih organizacija jesu bilanca, račun prihoda i rashoda, skraćeni račun prihoda i rashoda te bilješke. U ovom radu analizirani su financijski izvještaji humanitarne organizacije Hrvatski Crveni križ za razdoblje od 2015. do 2017. godine. Analiza je izvršena putem horizontalne i vertikalne analize te odabrane skupine financijskih pokazatelja za neprofitne organizacije. S obzirom na sve izračunate financijske pokazatelje te provedbom horizontalne i vertikalne analize bilance te računa prihoda i rashoda, može se zaključiti da humanitarna organizacija Hrvatski Crveni križ posluje financijski stabilno i učinkovito s obzirom da tijekom promatranog razdoblja ostvaruje višak prihoda nad rashodima, a svi financijski pokazatelji su relativno stabilni. Pored toga, organizacija je likvidna shodno pokazatelju tekuće likvidnosti koji iznosi više od 1 u sve tri godine promatranog razdoblja, ali ima kontinuirano padajući trend. Može se reći da u strukturi prihoda najveće udjele imaju prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, prihodi po posebnim propisima te prihodi od donacija koji imaju relativno slične omjere u strukturi ukupnih prihoda tijekom promatranog razdoblja, a dominantnost potonjih se izmjenjuje tijekom godina promatranog razdoblja. O spomenutom treba obratiti posebno pažnju kako u budućnosti ne bi predstavljalo prepreku u poslovanju Organizacije u vidu nepovoljnih gospodarskih okolnosti, krize, visokih poreza i sl. Potonje može dovesti do smanjenog financiranja donacijama. U strukturi rashoda Hrvatskog Crvenog križa najveće omjere imaju donacije te rashodi za radnike. Rashodi za radnike su u posljednjoj godini promatranog razdoblja narasli uslijed povećanog broja zaposlenika.

SAŽETAK

Neprofitne organizacije imaju značajnu ulogu u svim gospodarstvima s obzirom na to da rade na napretku čitva zajednice. Za razliku od profitnih organizacija, neprofitne za konačan cilj nemaju profit, već ispunjavanje društvenih potreba. Ono što je zajedničko s profitnim organizacijama jest potreba za izradom financijskih izvještaja, a njihovom analizom dobija se uvid u transparentnost njihova poslovanja. Ovaj rad se bavi analizom financijskih izvještaja Hrvatskog Crvenog križa za razdoblje od 2015. do 2017. godine i to vertikalnom i horizontalnom analizom te izračunom financijskih pokazatelja. Na osnovu toga, došlo se do zaključka da Hrvatski Crveni križ, kao humanitarna organizacija, posluje likvidno. Osim toga, financijski je stabilna organizacija te učinkovita s obzirom na to da u godinama promatranog razdoblja poslovanje zaršava s viškom prihoda.

Ključne riječi: *financijski izvještaji, vertikalna analiza, horizontalna analiza, financijski pokazatelji, neprofitna organizacija, Hrvatski Crveni križ*

SUMMARY

Non-profit organizations play a significant role in all economies as they work on the whole community's progress. Unlike profit oriented organizations, non-profit organizations for the ultimate goal have no profit but fulfilling of social needs. What is in common with profit organizations is the need for financial statements, and their analysis gains insight into the transparency of their business. This paper deals with the analysis of the financial statements of the Croatian Red Cross for the period from 2015 to 2017 by vertical and horizontal analysis and calculation of financial indicators. Based on this, it was concluded that the Croatian Red Cross, as a humanitarian organization, operates in a liquid manner. In addition, it is financially sound and efficient organization since it has gained revenue over the reviewed years.

Keywords: *financial statements, vertical analysis, horizontal analysis, financial indicators, nonprofit organization, Croatian Red Cross*

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Bolfek, B., Stanić, M. i Tokić, M. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *OeconomicaJadertina*, str. 78.-80.
2. Habek, M. et al. (2004): Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, str. 25.-30.
3. Milić, A., Nikić, J. (2015): Dvojno knjigovodstvo neprofitnih organizacija, Riznica, RIF, Zagreb, br. 9., str. 12-22.
4. Rogošić, A., Perica I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, 52. savjetovanje "Računovodstvo, revizija i porezi u praksi", Brela, listopad 2017.
5. Skupina autora (2008): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
6. Spremić, I. et al. (2003): Računovodstvo, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Zagreb
7. Vidučić, Lj., (2006): Financijski menadžment, V. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, RRIF, Zagreb
8. Vujević I., (2008): Osnove poslovne analize, Ekonomski fakultet u Splitu, Split
9. Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

Internetski i ostali izvori:

1. 057 Info (2013): Povijest Crvenog križa na tlu Hrvatske započela je u Zadru, raspoloživo na: <http://www.057info.hr/vijesti/2013-10-18/povijest-crvenog-kriza-na-tlu-hrvatske-zapocela-je-u-zadru>, [6.8.2018.]
2. Crveni križ: O nama, raspoloživo na: <https://www.hck.hr/tko-smo/13>, [6.8.2018.]
3. Fina (2018): Financijski izvještaji i kvartali, raspoloživo na: <https://www.fina.hr/Default.aspx?sec=915>, [1.8.2018.]
4. Godišnji izvještaji Crvenog križa za 2015., 2016. i 2017. godinu, raspoloživo na: <https://www.hck.hr/UserDocsImages/dokumenti/TKO%20SMO/Glavni%20odbor/Financijska%20izvjesca%20GO/Financijsko%20izvješće%20s%20izvješćem%20neovisnog%20revizora%20za%202015.pdf> i

<https://www.hck.hr/UserDocsImages/dokumenti/TKO%20SMO/Skupština/Godisnje%20i%20zvjesce/Godišnje%20financijsko%20HCK%202017.pdf>, [9. 8.2018.]

5. Narodne novine (2015): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb
6. Središnji državni portal (2018): Računovodstvo usluga, raspoloživo na: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruga/racunovodstvo-udruga/1566>, [1.8.2018.]

POPIS SLIKA

Slika 1. Izvještaj o primicima i izdacima	10
Slika 2. Vizualni identitet Crvenog križa	16

POPIS TABLICA

Tablica 1. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija	5
Tablica 2. Struktura bilance neprofitnih organizacija	7
Tablica 3. Račun prihoda i rashoda	8
Tablica 4. Skraćeni račun prihoda i rashoda	9
Tablica 5. Način izračuna odabranih financijskih pokazatelja neprofitnih organizacija	13
Tablica 6. Horizontalna analiza bilance Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.).....	18
Tablica 7. Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog crvenog križa (2015.-2017.).....	22
Tablica 8. Vertikalna analiza bilance Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.).....	26
Tablica 9. Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.).....	28
Tablica 10. Financijski pokazatelji Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.)	31

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Struktura aktive Hrvatskog Crvenog križa 2015., 2016. i 2017. godine	27
Grafikon 2. Struktura aktive Hrvatskog Crvenog križa 2015., 2016. i 2017. godine	27
Grafikon 3. Struktura prihoda Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.).....	29
Grafikon 4. Struktura rashoda Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.).....	30
Grafikon 5. Usporedni prikaz prihoda i rashoda Hrvatskog Crvenog križa (2015.-2017.).....	30